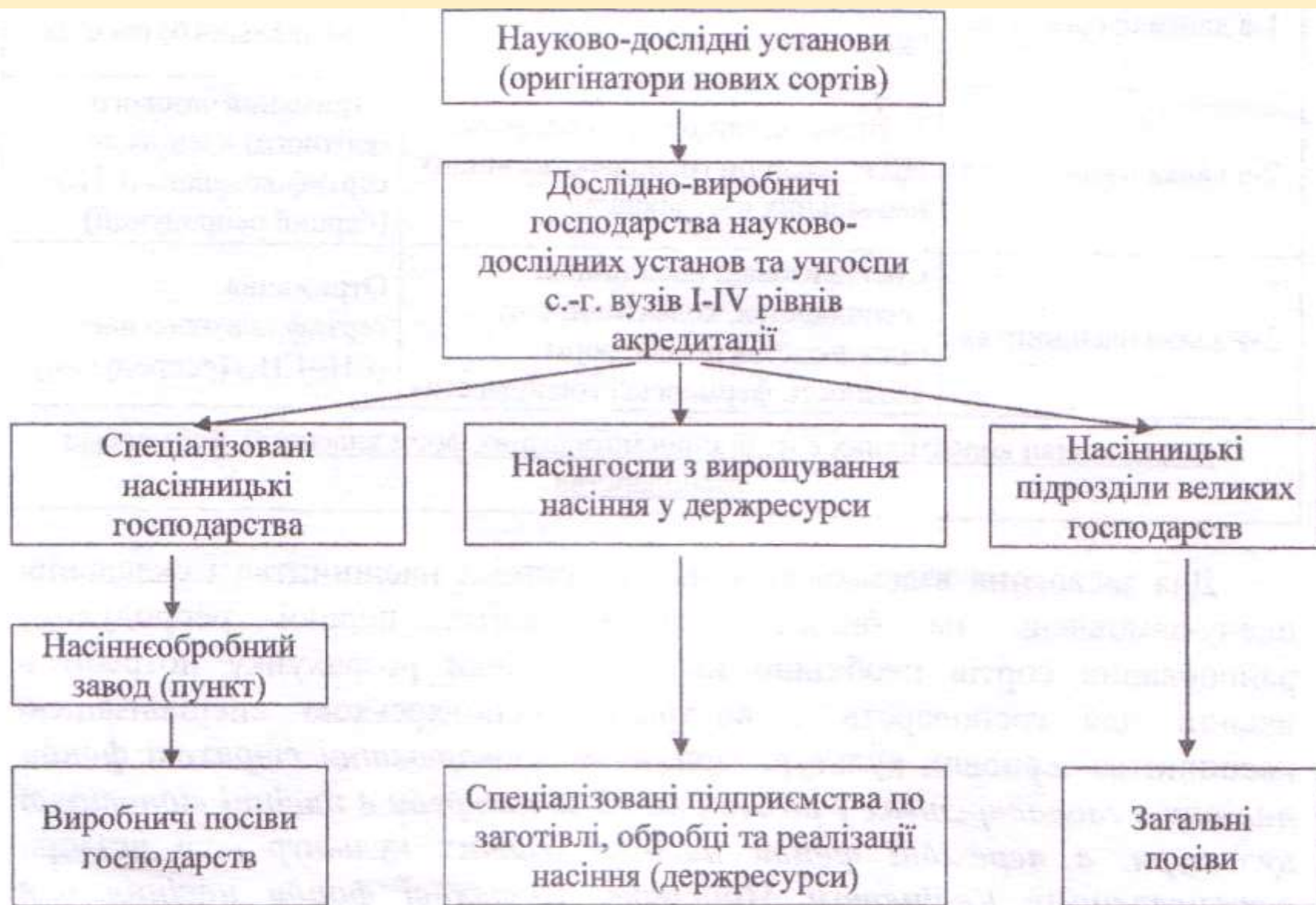

СИСТЕМА НАСІННИЦТВА ЗЕРНОВИХ, ЗЕРНОБОБОВИХ ТА БАГАТОРІЧНИХ КУЛЬТУР

- 1. Етапи розвитку насінництва**
- 2. Виробництво насіння еліти зернових в
НДУ**
- 3. Система насінництва зернових культур**

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Кавунець В.П., Кочмарський В.С, «Насінництво пшениці озимої», Миронівка,2011

Рис. 5. Схема системи насінництва зернових, олійних культур і трав

Роки	Розсадники вихідного матеріалу				Обсяг та виконуваний роботи
1-3	Колекція	Гібриди	Мутанти	Поліплоїди	Висів 150-200 зразків: ділянки 1-2 м ² ; вивчення за комплексом ознак і властивостей. Гібридизація. Висота агротехніки.
4	Гібриди F1				Ділянки 0,5-1 м ² . Вивчення 15-25 комбінацій скрещувань. Вибракування не гібридів, комбінацій, сильно уражених хворобами
5	Гібрид F2				Ділянки 0,5-1 м ² . Вивчення за комплексом господарсько цінних ознак та властивостей в порівнянні з батьківськими формами та стандартом. Добір кращих ліній та рослин.
6-8	Гібриди F3-F5				Ділянка 2-10 м ² : оцінка родни і ліній за комплексом господарсько цінних ознак і властивостей; порівняння зі стандартом. Добір кращих ліній та рослин.
8-10	Контрольний розсадник				Ділянка 25-50 м ² : повторюваність 4-х разова. Об'єм розсадника – 50-100 номерів. Вивчення за комплексом господарсько цінних ознак і властивостей, порівняння зі стандартом, добір кращих за стандарт номерів.
10-12	Попереднє сортовипробування				Ділянка 25-50 м ² : повторюваність 4-х разова. Об'єм розсадника – 25-50 номерів. Вивчення та добір кращих за стандартом номерів.
13-15	Конкурсне випробування				Ділянка 50-100 м ² : повторюваність 4-6 разова; об'єм розсадника 18-20 номерів. Вивчення за комплексом господарсько цінних ознак і властивостей, порівняно зі стандартом, добір кращих рослин на Державну кваліфікаційну експертизу. Організація екологічного сортовипробування, попереднього розмноження кращих сортів.
2-3	Державна кваліфікаційна експертиза				Вивчення заявлених сортів на патентоспроможність та придатність до поширення в Україні. В разі позитивного рішення видача патенту та занесення сорту до Реєстру сортів України.

Рис. 1. Схема селекційного процесу по зернових культурах

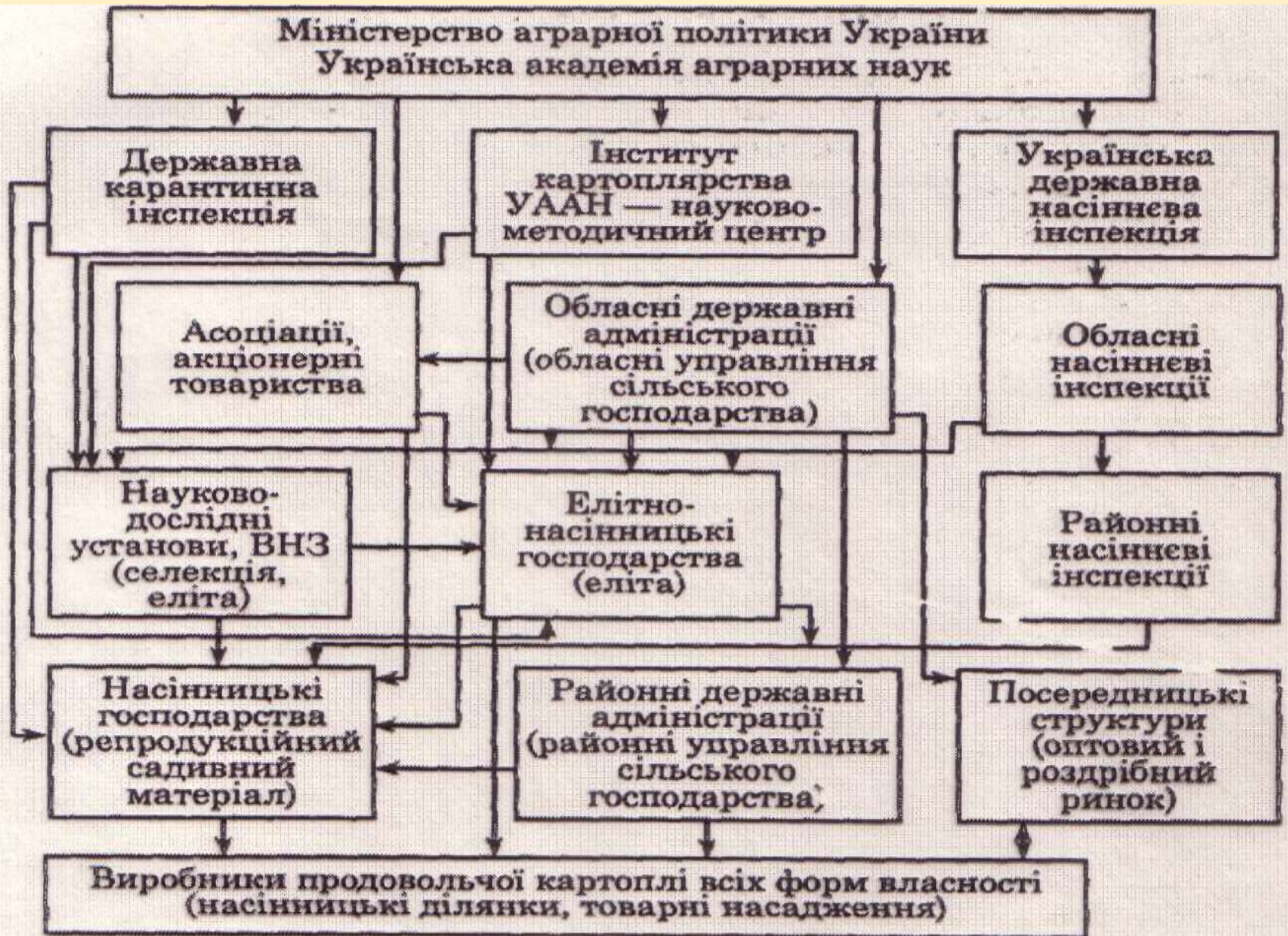
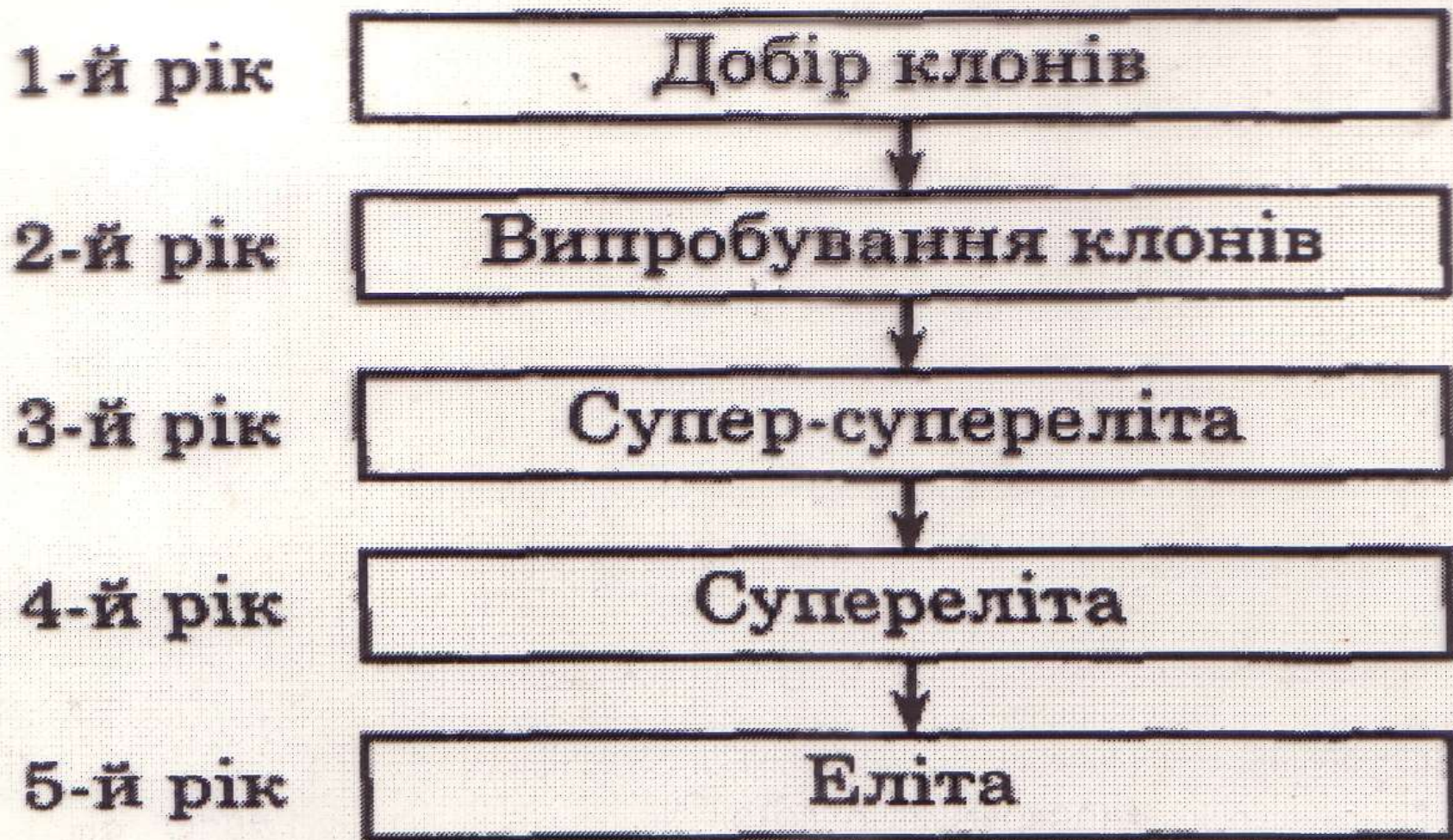

Рис. 16.5. Схема організації насінництва картоплі

Рис. 18.7. Схема виробництва еліти картоплі

1-й рік

Одержання мікробульб
або рослин *in vitro* в
лабораторних умовах.
Вирощування супер-
супереліти в польових
умовах

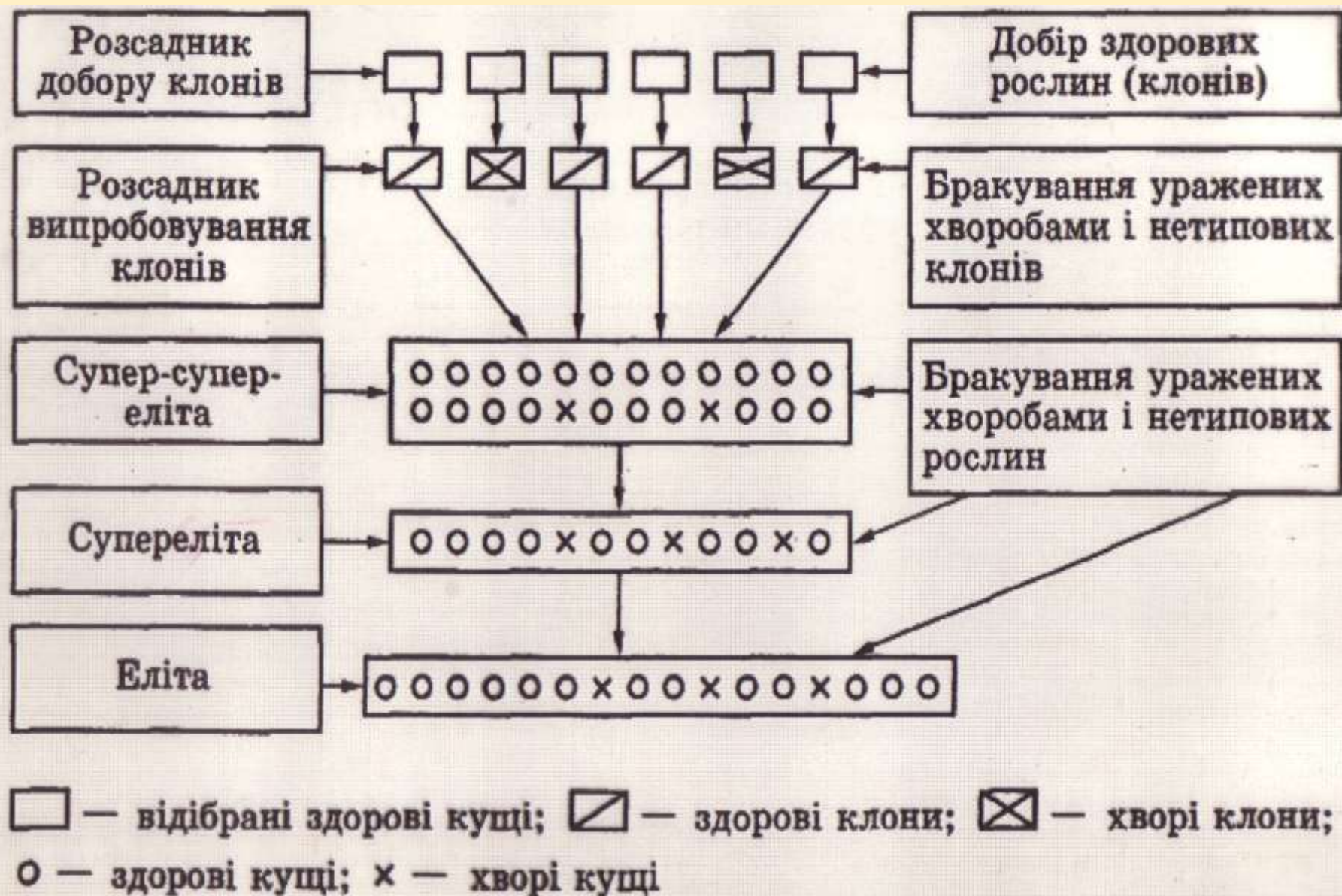
2-й рік

Випробування клонів

3-й рік

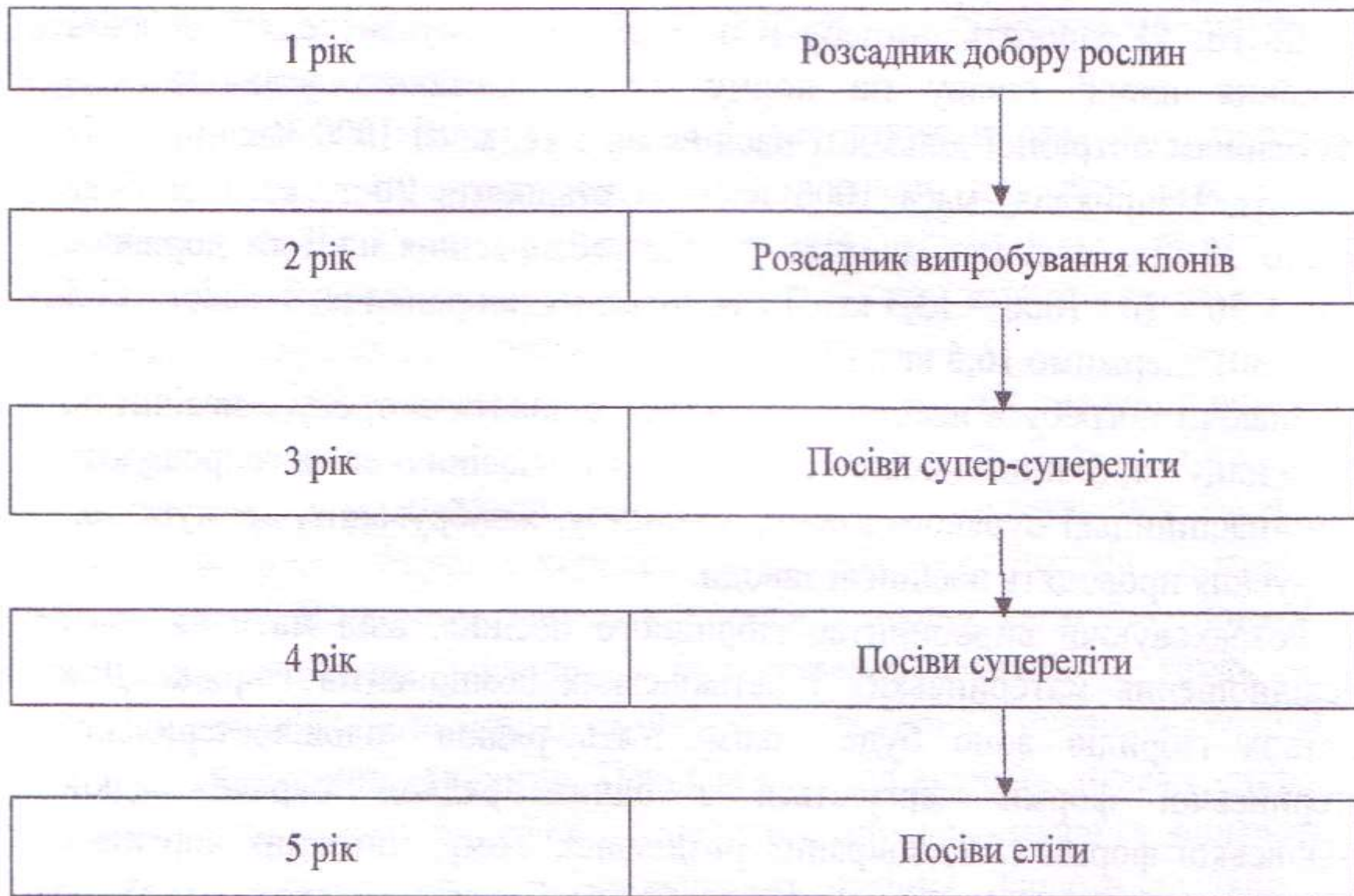
Супер-супереліта

Рис. 18.9. Схема вирощування еліти картоплі з використанням як вихідного матеріалу бульб та рослин *in vitro*

Рис. 18.8. Схема добору клонів та відтворення еліти на їхній основі

Рис. 11. Схеми насінництва картоплі

Таблиця 16.2. Схеми насінництва цукрових буряків (М.В. Роїк, 2001)

Рік	Категорія	Установа
Схема насінництва ЧС-гібридів		
1-й	Репродукційний посів батьківських компонентів	Селекційні установи — оригінатори гібридів
2-й	Вирощування базисного насіння	Селекційні установи — оригінатори гібридів
3-й	Маточний посів базисного насіння	Насінницькі господарства
4-й	Вирощування гібридного F_1 (фабричного) насіння	Насінницькі господарства
Схема насінництва сортів-популяцій		
1-й	Вирощування коренеплодів у селекційному розсаднику	Селекційні станції
2-й	Вирощування насінників супереліти	Селекційні станції
3-й	Закладання репродукційних посівів насінням супереліти	Дослідні господарства
4-й	Вирощування насінників еліти	Дослідні господарства
5-й	Маточні посіви насінням еліти	Насінницькі господарства
6-й	Вирощування насінників I репродукції (фабричне насіння)	Насінницькі господарства

Таблиця 27

Схема насінництва чоловічостерильних гібридів

Ланка	Рік	Категорія	Установа
I	1,3-й	Репродукційні посіви батьківських компонентів	Селекційні установи-оригінатори гібридів
	2,4-й	Насінники батьківських компонентів	Селекційні установи-оригінатори гібридів
	5-й	Маточні посіви	Насінницькі господарства
II	6-й	Насінники для отримання гібридного (фабричного) насіння	Насінницькі господарства

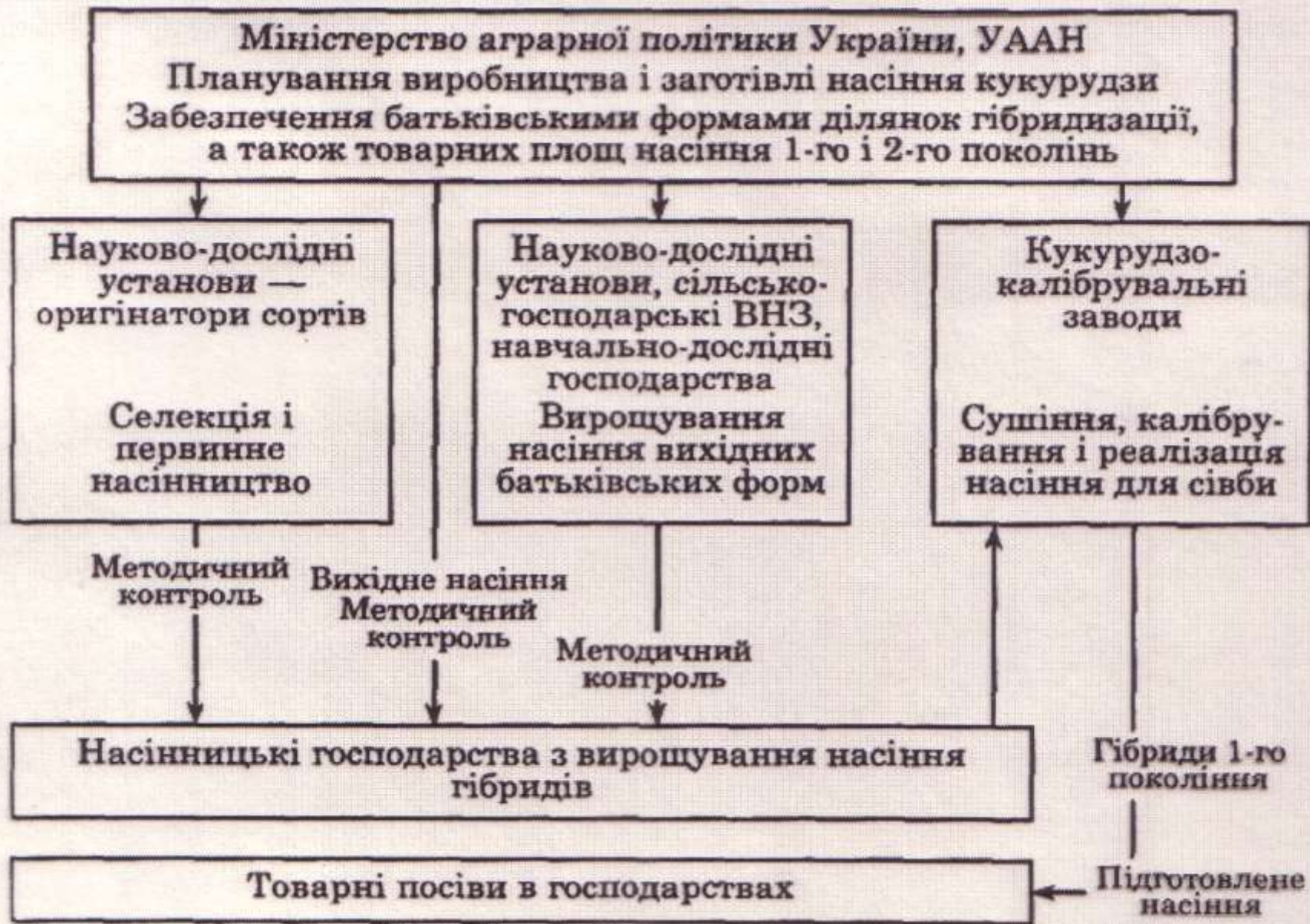

Рис. 16.2. Система насінництва кукурудзи

Науково-дослідні установи

Елітно-насінницькі господарства науково-дослідних установ

Спеціалізовані насінницькі господарства

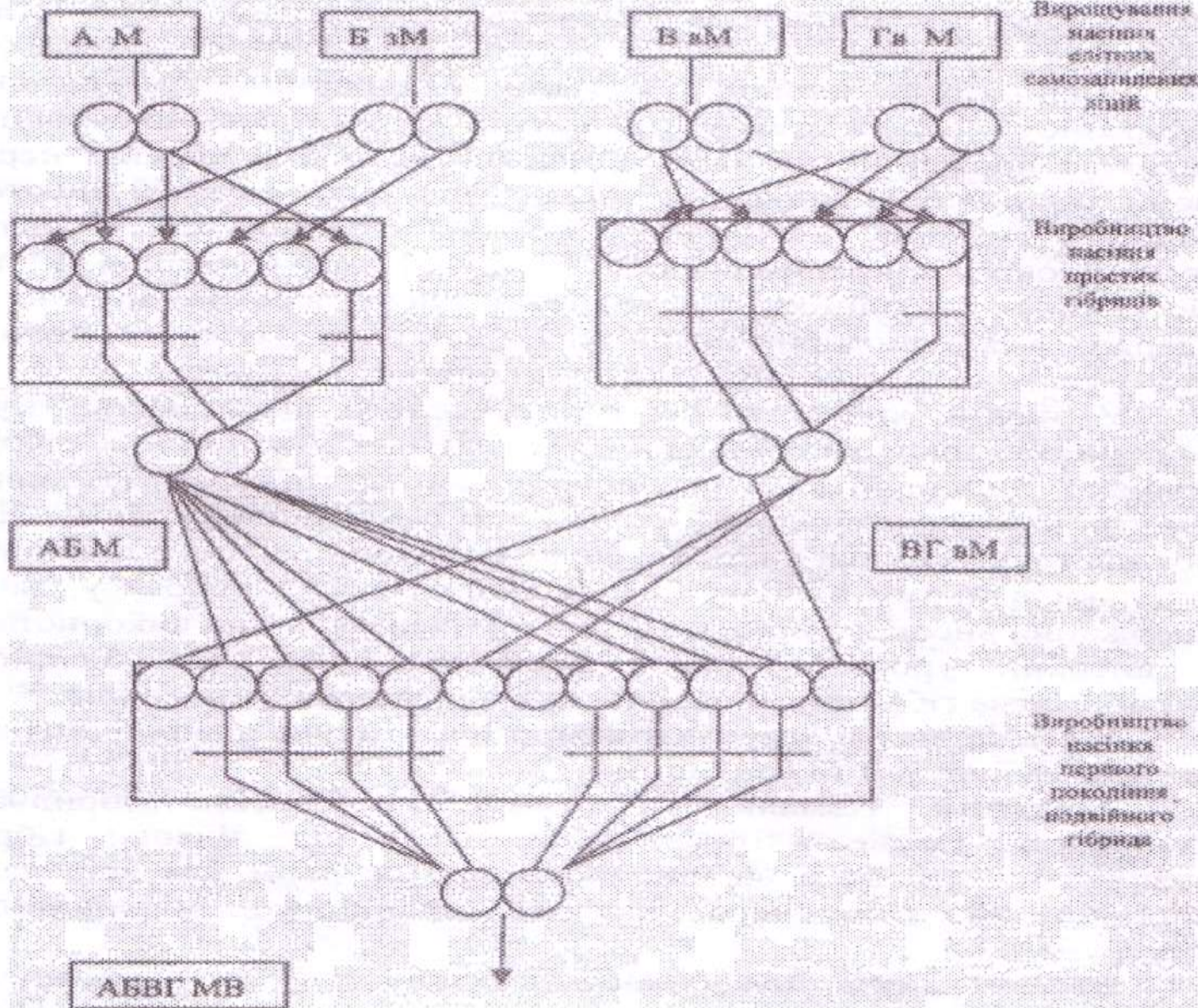

Рис 7. Схема насінництва подвійного міжлінійного гібрида кукурудзи

Науково-дослідні установи та оригінатори гібридів
Вирощування батьківських форм гібридів

Насінницькі господарства I групи
Насіння I і II репродукцій

Насінницькі господарства II групи
Вирощування насіння 1-го покоління гібридів

Товарні господарства
Сівба насінням 1-го покоління на товарних посівах

Рис. 16.4. Система насінництва гібридного соняшнику

Науково-дослідні установи — оригінатори сортів
Вихідний насінневий матеріал, оригінальне насіння

Дослідно-виробничі господарства науково-дослідних
установ, а також нарчально-дослідні господарства ВНЗ
Насіння еліти і I репродукції

Спеціалізовані насінницькі господарства
Насіння I і II репродукцій

Обласні насінневі станції
Очищення насінневого матеріалу

Товарні господарства
Розмноження насіння на насінневих ділянках до II – IV
репродукцій для власних потреб і реалізації

Рис. 16.3. Система насінництва багаторічних трав

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!